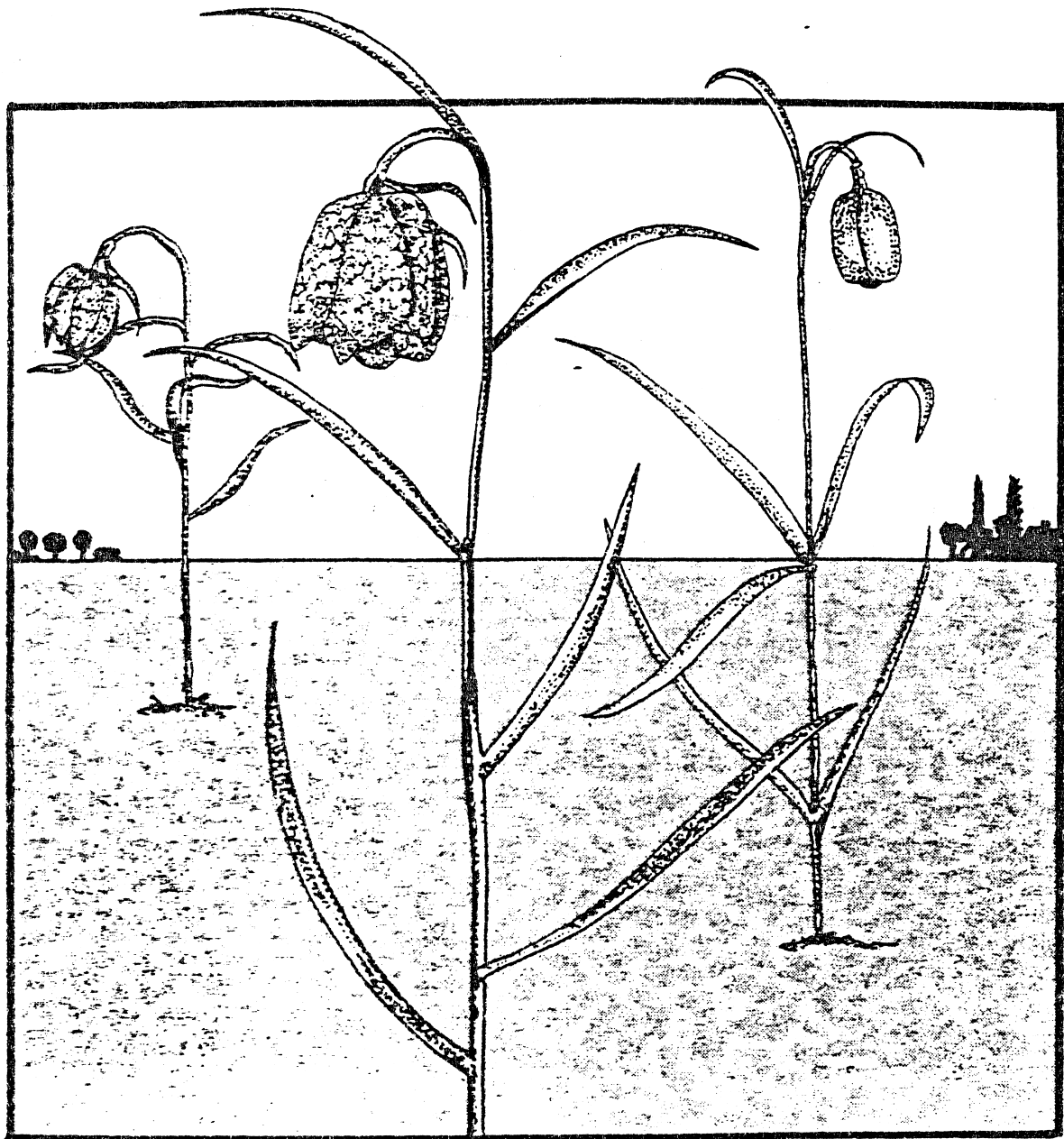


BEHEERSVISIE



KIEVITSBLOEMTERREINEN

Opgesteld door het Staatsbosbeheer het consulentenschap Natuurbehoud in
de provincie Overijssel.

1984



Bibliotheek

MB
C 81226

BIBLIOTHEEK PROVINCIE OVERIJSEL



0103 7992

VERANTWOORDING

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

1. ORIENTATIE	1
1.1. <u>Situering in de streek.</u>	1
1.2. <u>Kenschets van het gebied.</u>	1
1.3. <u>Eigendom.</u>	1
1.4. <u>Planologie.</u>	1
2. INVENTARISATIE	5
2.1. <u>Abiotisch Milieu.</u>	5
2.1.1. Bodem.	5
2.1.2. Waterhuishouding.	5
2.2. <u>Ontsluiting en infrastructuur.</u>	6
2.3. <u>Cultuurhistorie en archeologie.</u>	6
2.4. <u>Levensgemeenschappen.</u>	7
2.4.1. Flora en vegetatie.	7
2.4.2. Fauna.	10
2.5. <u>Relaties tussen het gebruik en de levensgemeenschappen.</u>	10
2.5.1. Agrarisch gebruik in het verleden.	10
2.5.2. Agrarisch gebruik in het heden.	11
2.5.3. Invloed van recreatie op natuurwaarden.	11
3. DOELSTELLINGEN	13
3.1. <u>Formulering.</u>	13
3.2. <u>Toelichting.</u>	13
4. KNELPUNTENANALYSE.	14
4.1. <u>Knelpunten.</u>	14
4.2. <u>Oplossingsrichtlijnen.</u>	16
5. FINANCIËLE ASPECTEN	19
6. EVALUATIE en VERSLAGLEGGING.	23
7. LITERATUUR.	24
8. OVERZICHT KAARTEN EN BIJLAGEN	25

INLEIDING

Het natuurmonument "de Kievitsbloemterreinen" maakt deel uit van de oostelijke uiterwaarden van het Zwarte Water en de Overijsselsche Vecht tussen Hasselt en Zwolle.

Bij beschikking d.d. 01-02-1977 en 09-04-1980 werden de Kievitsbloemterreinen onder de gemeente Hasselt en de gemeente Zwolle door de toenmalige Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk aangewezen tot beschermd natuurmonument volgens artikel 7 van de Natuurbeschermingswet.

Het gebied is als zodanig aangewezen vanwege de vegetatiekundige en floristische rijkdom: een zeer grote waarde ontleent het natuurmonument aan het massaal voorkomen van de Kievitsbloem. De oeverlanden van het Zwarte Water en de Overijsselsche Vecht vormen de belangrijkste groeiplaats van deze plant in Noord-West Europa.

Groeiplaatsen met een zelfde omvang als de Kievitsbloemterreinen worden aangetroffen aan de benedenloop van de Loire (Midden Frankrijk) en in Polen. Tevens zijn de Kievitsbloemterreinen vanwege de afwisselende terreingesteldheid en de aanwezige rust van belang als broedgebied en als pleisterplaats voor talrijke water- en weidevogels.

Volgens artikel 14 van de Natuurbeschermingswet kan de Minister van Landbouw en Visserij de Natuurbeschermingsraad gehoord en in overeenstemming met de grondeigenaar en de grondgebruiker telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar een beheersplan vaststellen.

De beheersvisie dient als kader waarvan elk afzonderlijk beheersplan afgeleid kan worden. De beheersplannen worden opgesteld in overleg en in overeenstemming met de betrokken grondeigenaren en -gebruikers.

Deze beheersvisie is bedoeld om een goed inzicht te krijgen in die beheersmaatregelen, die noodzakelijk zijn om de levensgemeenschappen in de Kievitsbloemterreinen in stand te houden of te verbeteren.

1. ORIENTATIE.

1.1. Situering in de streek.

De Kievitsbloemterreinen liggen in het westen van Overijssel. Het gebied omvat de oostelijke uiterwaarden van de Overijsselsche Vecht en het Zwarte Water tussen Hasselt en Zwolle. Het gebied wordt in het oosten begrensd door de buitenteen van de winterdijk; in het westen door de loop van de rivieren; in het noorden door de Steen Dijk en de loop van het Galgenrak en in het zuiden door het Vechterstrand (zie kaart 1).

1.2. Kenschets van het gebied.

Het beschermd natuurmonument bestaat in hoofdzaak uit:

- laaggelegen graslanden, die in het winterhalfjaar met een onregelmatige duur en frequentie overstroomd worden.
- rietkragen, rietvelden en ruigte.
- open water in de vorm van oude rivierlopen (strengen), kolken en zandgaten.
- houtsingels, boomrijen en alleen staande bomen.

De totale oppervlakte bedraagt ca. 230 ha.

De natuurwetenschappelijke waarde van de Kievitsbloemterreinen wordt in hoge mate bepaald door het voorkomen van vegetaties met daarin de Kievitsbloem. Tevens is het gebied van belang voor talrijke broedvogels en doortrekkers.

Wezenlijke kenmerken zijn verder de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding alsmede in het algemeen het bestaande cultuurpatroon en de ten behoeve van de avifauna noodzakelijke rust. Voor een uitgebreidere beschrijving van de wezenlijke kenmerken wordt verwezen naar de aanwijzingsbeschikkingen (bijlagen 1. en 2.)

1.3. Eigendom.

De Kievitsbloemterreinen zijn in eigendom bij een groot aantal particulieren (kaart 4). De gronden zijn in gebruik bij de eigenaren en/of verpacht. De grondgebruikers zijn merendeels melkveehouder van beroep.

1.4. Planologie.

- Rijksoverheid.

Op 1 februari 1977, resp. 9 april 1980 zijn de Kievitsbloemterreinen onder de gemeente Hasselt, respectievelijk de gemeente Zwolle aangewezen tot beschermd natuurmonument.

Dit volgens artikel 7 van de Natuurbeschermingswet.

Het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud (1981), rekent het gebied tot de laaglandstromen: "Zij hebben in landschappelijk, ecologisch en/of cultuurhistorisch opzicht bijzondere betekenis; daarnaast hebben zij ook een functie voor de waterhuishouding. Het beleid dient gericht te zijn op het in stand houden van het algehele karakter van grootschalig open landschap en van de aanwezige samenhang van de onderdelen. Primair waterstaatkundige functies zullen ten volle in acht genomen worden".

Het Structuurschema Openluchtrecreatie noemt het gebied niet exact, maar geeft voor Noord-West Overijssel het belang aan van het handhaven van een onderling samenhangend beheer met mogelijkheden op recreatief medegebruik. De waterrecreatie dient gezien de huidige intensiteit geconsolideerd te worden. Natuurgebieden dienen ontzien te worden waar het verblijfsrecreatie betreft.

- Provincie.

In het streekplan IJsselvallei (vastgesteld door de provincie in 1979) zijn de Kievitsbloemterreinen geheel opgenomen in de zone Landelijk Gebied IV. De beschrijving van deze zone luidt: "gebieden, die voor een groot deel zeer belangrijke natuur- en/of landschapskwaliteiten bezitten. De bescherming van natuur en landschap is primair en zal plaats vinden door middel van bestemmingsplannen, aankoop, toepassing van de Relatienota en ander beleidsmiddelen." Als één van de terreintypen wordt genoemd: "de oeverlanden buitendijks en periodiek overstroomd; in mindere of meerdere mate agrarisch in gebruik. Het agrarisch gebruik zal worden voortgezet, waarbij belangrijke natuur- en landschapswaarden worden ontzien."

De Verordening Landschapsschoon (1982) bepaalt voor het hele natuurmonument, dat men niet langer dan 48 uur met een pleziervaartuig op dezelfde plaats mag liggen; uitgezonderd twee pleziervaartuigen op minder dan 20 meter van een woning en kleiner dan 6 m. lengte, 2.25 m breedte en 1.5 m hoogte.

In het Galgenrak en de Lutenweerd mag men bovendien gedurende het hele jaar geen ligplaats hebben of toelaten van 22.00 uur tot 04.00 uur. Men mag hier ook niet varen met boten breder dan 2.25 meter. Met smallere boten mag men wel varen en wel tussen 4.00 uur en 22.00 uur in de periode 31-08 tot 01-04.

- Intergemeentelijk.

Het recreatiebasisplan West-Overijssel van het recreatieschap

West-Overijssel gaat gedetailleerd in op de te ontwikkelen situatie:

Langs Vecht en Zwarte Water:

"Over de watersport op en langs deze rivieren heeft in 1982 een werkgroep van het recreatieschap, de georganiseerde watersport, P.P.D. en SBB. een ontwerp-eindrapport uitgebracht. Hierbij heeft men geprobeerd een afweging te maken tussen recreatiebehoeften en waarden van natuur en landschap en er is mede rekening gehouden met bestaande plannen (streekplan, bestemmingsplannen).

Dit voorlopige voorstel met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen van de watersport is hier overgenomen.

De diverse wateren:

- Galgenrak: oude rivierarm, natuurgebied, toegankelijkheid ongewenst.

- Lutenweerd.

Gewenst is dat er een strook oever door recreatie gebruikt kan worden; openstelling in verband met de functie als broedgebied uitsluitend van half juni tot september.

- De Streng (incl. Kostverloren Kolk).

Is nu in gebruik voor watersport, ligt in waardevol natuurgebied. Het is gewenst dat een strook oever voor watersport in gebruik zou kunnen blijven; bv. bij landtong langs Zwarte Water; openstelling van half juni tot september.

- kolk van Prins van Wijngaarden. Niet toegankelijk, natuurgebied.

- Zijlkolk idem (N.b. de hier aanwezige vaste ligplaatsen dienen dan te verdwijnen).

- Vechterstrand-kolk. Privé-gebruik voor camping.

- de Vecht zelf: Het aanleggen van toeristische ligplaatsen langs de oevers van de Vecht dient echter zeer zorgvuldig te gebeuren om de mate van verstoring te minimaliseren. Betreding van de oeverlanden moet zoveel mogelijk worden voorkomen of slechts op enkele plaatsen toe worden gestaan. Mogelijk kan aan deze wens van Natuur en Landschap tegemoet worden gekomen door het aanleggen van steigers. Recht ten noorden van de Agnietenplas kunnen toeristische ligplaatsen door de ter plaatse zeer hoge natuurwaarde niet worden toegestaan."

- Gemeente.

Gemeente Hasselt: de gronden zijn opgenomen in het "bestemmingsplan voor de meldingsgebieden", dat sinds 2 oktober 1975 van kracht is. De bestemming is natuurgebied. Het noord-westelijk deel van het gebied heeft na een herziening ook de bestemming natuurgebied gekregen. (vastgesteld door de gemeenteraad op 22 juni 1983).

Gemeente Zwolle: het gebied valt in het bestemmingsplan "Buitengebied Zwolle". Dit bestemmingsplan is in 1980 door Gedeputeerde Staten grotendeels goedgekeurd. Het is nog niet van kracht in verband met Kroonberoepen.

De aangewezen gronden zijn grotendeels bestemd tot "natuurgebied". Er geldt een dubbele bestemming voor "waterstaatsdoeleinden". De bestemmingsregelingen zijn afgestemd op de instandhouding van de gronden als natuurgebied.

Aan de bestemming van de Kostverloren Kolk incl. een gedeelte van de Streng - water, geschikt voor recreatieve doeleinden - is door Gedeputeerde Staten goedkeuring onthouden. Gedeputeerde Staten adviseren als bestemming: natuurgebied.

De betrokken zeilvereniging Zwolle is bij de Kroon tegen deze onthouding van goedkeuring in beroep gegaan.

2. INVENTARISATIE

2.1. Abiotisch Milieu.

2.1.1. Bodem.

In aardwetenschappelijk opzicht heeft het gebied zijn huidige vorm gekregen gedurende de ijstijden. .

Er vonden toen afzettingen plaats van dekzanden; in de lagere delen werd hierna veen gevormd, daar overheen ligt klei en/of leem. Langs vlechtende rivieren werd op oude rivierklei jonge rivierklei afgezet, terwijl plaatselijk ook rivierduinen ontstonden.

De bodem van de uiterwaarden langs de Overijsselsche Vecht bestaat globaal uit een associatie van zand, leem, rivierklei en veen. De bodem van de uiterwaarden langs het Zwarte Water bestaat uit kalkarme rivierklei met veen in de ondergrond.

Bij beide bodemtypen is de invloed van het grondwater tot hoog in het profiel aanwezig. In verlaten beeklopen en andere lage plekken heeft zich veen ontwikkeld.

2.1.2. Waterhuishouding.

De Overijsselsche Vecht heeft zijn oorsprong bij Münster in West-Duitsland, stroomt door Overijssel en mondt ten noorden van Zwolle uit in het Zwarte Water. In de Vecht zijn op een aantal plaatsen stuwen aanwezig.

Het Zwarte Water is een samenvloeiing van een aantal Sallandse weteringen en mondt na samenvloeiing met de Overijsselsche Vecht via het Zwarte Meer uit in het IJsselmeer.

Het merendeel van de percelen langs de Overijsselsche Vecht en het Zwarte Water tussen Hasselt en Zwolle ligt op + 0.20 tot 0.50 m. N.A.P.; het hoogste perceel ligt op + 1.00 m.

N.A.P.

De uiterwaarden worden vooral in het winterhalfjaar met een onregelmatige frequentie en duur overstroomd door water dat door de Overijsselsche Vecht en het Zwarte Water wordt aangevoerd. Sinds 1979 zijn verschillende waterzuiveringsinstallaties in werking getreden, onder meer in Dalfsen, Hardenberg en Zwolle. De in 1979 nog matige waterkwaliteit is daardoor verbeterd (althans voor wat betreft de organische verontreiniging (zie bijlage 3). De in het gebied aanwezige strengen en enkele zandgaten staan in open verbinding met de rivier.

Het gebied heeft geen bemaling. De aanwezige sloten dienen als perceelsscheiding en waterafvoer. Ze staan niet in open verbinding met de rivier en worden onregelmatig geschoond.

In de Brommert in het noordelijk deel van het natuurmonument zijn in de sloten sluisjes aanwezig om de waterhuishouding te regelen. De sloten staan hier in indirecte verbinding met het Galgenrak. De uiterwaarden liggen in het werkgebied van het waterschap "De Noorder Vechtdijken". Het waterschap verricht of controleert geen werkzaamheden, behoudens een dijkschouw in het voorjaar.

Het in het winterhalfjaar op de dijk aangespoelde materiaal dient door de grondgebruikers dan verwijderd te zijn.

2.2. Ontsluiting en infrastructuur.

Van Zwolle naar Hasselt loopt een winterdijk, die tevens de oostelijke grens vormt van het natuurmonument (zie kaart 1.). Een deel van de dijk is openbare weg. Van Hasselt tot het gehucht Genne is deze geasfalteerd, daarbij het eerste stuk van Hasselt tot Streukelerzijl bestaat uit "de Stenen Dijk", die niet toegankelijk is voor auto's, wel voor landbouwvoertuigen.

Van Genne naar de Zijlolk (ten zuiden van huize Den Doorn) is de dijk deels verhard, deels grasdijk. Om de Zijlolk heen is de dijk geasfalteerd.

Van de Zijlolk tot het Vechterstrand (aan de zuidgrens van het natuurmonument), is de dijk een grasdijk en niet toegankelijk voor verkeer. Het Vechterstrand is een kampeerterrein met zwembad en andere recreatieve voorzieningen. Over de Overijsselsche Vecht, ter hoogte van Arnichem, vaart 's zomers een veerpont, die het kampeerterrein de Agnietenberg (ten westen van de rivier) verbindt met Berkum-Bruggenhoek en de kampeerterreinen aldaar.

Het gebied is over het water ontsloten door de Overijsselsche Vecht en het Zwarte Water. Beide rivieren worden druk bevaren door pleziervaartuigen. Het Zwarte Water kent ook een drukke beroepsvaart.

Bebouwing is schaars in het gebied, bewoning komt slechts een enkele maal hoog tegen de dijk aan voor.

Door het Holtener Buitenland lopen de bovengrondse tracés van twee hoogspanningsleidingen.

2.3. Cultuurhistorie en archeologie.

Archeologische vondsten bevestigen dat er al vanaf de laatste fase van de steentijd vrijwel ononderbroken mensen geleefd hebben in het Vechtdal.

De vroegst bekende bewoning dateert van de 9e of 10e eeuw.

Hasselt en Zwolle ontwikkelden zich in de Middeleeuwen tot ware vestingsteden met stadsmuren en stadsgrachten. Hierbij hadden de stadsmuren ook een waterkerende functie o.a. tegen het altijd woelige water van de Zuiderzee.

Een bouwwerk, waarschijnlijk gebouwd in aansluiting op deze stadsmuren, is nog steeds te zien, nl. de "Stenen Dijk". Deze loopt van Hasselt naar het Streukelerzijl en dateert waarschijnlijk van voor 1730 (Bronvermelding Hasselter Courant). De bovenkant van de dijk ligt op + 3.20 m N.A.P. Aan de dijk is goed te zien, hoe in vroegere tijden het beheer ervan gevoerd werd.

Iedere hoeve zorgde voor de bouw en het onderhoud van zijn eigen stuk dijk (verhoefslaging). Dit leverde een verscheidenheid op in manier en degelijkheid van het metselwerk. Tot in het midden van de 18e eeuw was het Galgenrak voor de Stenen Dijk nog het Zwarte Water. De rivier liep toen dus nog vlak langs de Stenen Dijk en heeft daar grote stroomsnelheden gekend door het vernauwende effect na Streukelerzijl.

In 1825 is de Stenen Dijk tijdens een stormvloed op twee plaatsen doorgebroken. De overstromingen, die toen plaatsvonden in de hele Noordwesthoek van Overijssel, hebben een duidelijke invloed gehad op het landschap in deze streek. Op een groot aantal plaatsen zijn nu nog de kolken te zien die door dijkdoorbraken ontstaan zijn zoals het Streukelerzijl en de kolk bij Genne.

2.4. Levensgemeenschappen.

2.4.1. Flora en vegetatie. (kaart 2) (Staatsbosbeheer).

In het natuurmonument kunnen de volgende vegetatietypen onderscheiden worden:

1. Graslandvegetaties.
2. Dijkvegetaties.
3. Oevervegetaties.
4. Watervegetaties.
5. Bos- en struweelvegetaties.

ad 1. Graslandvegetaties.

Hoewel de Kievitsbloem naamgevend is voor het gebied, is het niet de enige waardebepalende soort. Het onderscheiden van de verschillende graslandvegetaties gebeurt aan de hand van het voorkomen van een aantal kenmerkende plantesoorten.

- a. Vegetaties met als kensoorten: Kievitsbloem, Gulden boterbloem, Reukgras en Scherpe boterbloem en als onderscheidende soorten t.o.v. b. ook Rode klaver en Herfstleeuwetand.

Een verdere indeling van de vegetatietypes blijkt na analyse overeen te komen met hoogteligging en agrarisch beheer.

Op de hogere terreindelen komen naast de genoemde soorten voor: Rood zwenkgras, Zachte dravik, Fluitekruid en Duizenblad. Bemeste situaties worden bovendien getypeerd door het frequent voorkomen van Engels raaigras, Ruw beemdgras en Vogelmuur.

Dit type grasland komt veelvuldig voor.

Onbemeste situaties worden gekenmerkt door het voorkomen van Gewoon knoopkruid, Bereklauw en Reukgras (dominant).

Op de lagere terreindelen komen als kenmerkende soorten voor: Dotterbloem, Waterkruiskruid en Echte koekoeksbloem. Als dominante soorten worden bovendien Kruipende boterbloem en Fioringras aangetroffen.

In de uitgesproken lage graslanden komen ook Moeraswalstro, Pitrus, Zomprus en Waterbies veelvuldig voor.

- b. Vegetaties zonder Kievitsbloem, maar met als soorten op de hogere terreindelen: Engels raaigras, Vogelmuur, Straatgras, Ridderzuring en Paardebloem. Dit vegetatietype komt veelvuldig voor.

Op de lagere terreindelen komen als kenmerkende soorten voor: Geknikte vossesstaart, Fioringras, Engels raaigras, Straatgras, Paardebloem, Ruw beemdgras en Vogelmuur.

Dit vegetatietype komt ook algemeen voor.

De zeer laaggelegen terreindelen worden getypeerd door het voorkomen van Pijptorkruid, Fioringras, Liesgras, Scherpe zegge, Moeraszegge, Tweerijige zegge en Pitrus.

ad 2. Dijkvegetaties.

Indien de dijk op het zuiden geëxponeerd is en de bodem zandig is, dan wijken de dijkvegetaties sterk af van de aangrenzende graslandvegetaties. De vegetatie wordt gekenmerkt door warmte-minnende en droogteresistente planten als Muizenootje, Wilde tijm en Knolboterbloem.

Deze vegetatie heeft het karakter van een rivierduinvegetatie. Waar de dijk meer kleiig is en/of minder op het zuiden geëxponeerd is, sluit de vegetatie op de dijk meer aan bij de graslandvegetatie.

Aparte vermelding verdient de Stenen Dijk ten zuiden van Hasselt, die een mooie soortenrijke muurbegroeiing heeft met o.a. Muurleeuwebek en Muurvaren.

añ 3. Oevervegetaties.

De oevers, die direct aan het doorstromende water van de rivieren grenzen, zijn verstevigd met stenen.

Slechts op een enkele plaats (het Genniger buitenland) is nog iets terug te vinden van de oorspronkelijke rietvegetatie. Op de oevers bevindt zich plaatselijk nog wel een rietzone, die meestal vrij veel ruigtesoorten bevat en voorts een enkele boom of struik.

Ook langs de strangen komen hier en daar oeverbegroeiingen voor. De mooiste aaneengesloten rietvegetatie met o.a. soorten zoals Kleine lisdodde, Mattenbies, Kalmoes en Liesgras, komt voor in het Galgenrak. In het voorjaar is deze zone opvallend fraai door de grote hoeveelheid Dotterbloemen. De andere strangen worden gekenmerkt door een soortenarme liesgraszoom.

De meeste kolken worden gekenmerkt door een oeverbegroeiing van Riet en/of Liesgras. Soms is een ruigtevegetatie met struikopslag aanwezig. In de oeverbegroeiing van enkele kolkjes langs de rivier komt de Langbladige ereprijs voor.

añ 4. Watervegetaties.

In hoofdzaak zijn drie types te onderscheiden:

- Vegetaties van Waterlelie en Gele plomp en Watergentiaan.
Deze komen voornamelijk voor in het Galgenrak, de Zijlolk en enkele kolken ten zuiden van het Galgenrak.
- Vegetaties met Krabbescheer; deze zijn beperkt tot enkele kleine kolkjes bij het Vechterstrand.
- Vegetaties met Stijve waterranonkel, Liesgras etc. in ondiepe wateren en sloten.

ad 5. Bos- en struweelvegetaties.

Afgezien van verspreide losse bomen en struiken komen deze begroeiingen schaars voor. Naast de bosjes rond de Zijlolk zijn er wat fragmenten langs de dijkvoet en taluds. Ze zijn o.a. van belang als groeiplaats van Kievitsbloem, Gewone vogelmelk en enkele looksoorten.

Vegetatiekundig zijn ze overwegend te rekenen tot de iepenrijke eiken- en essenbossen.

2.4.2. Fauna.

Het beschermd natuurmonument heeft door haar verscheidenheid aan biotopen ook een rijk geschakeerde fauna. Met name van de avifauna zijn gegevens bekend. (kaart 3)

De broedvogels kunnen ruwweg onderverdeeld worden in:

- Bosvogels: winterkoning, heggemus, zwartkop, vink, merel, koolmees, tjiftjaf, zwarte kraai.
- Riet- en moerasvogels: rietgors, kleine karekiet, bruine kiekendief, koekoek.
- Watervogels: meerkoet, fuut, wilde eend, waterhoen, knobbelzwaan.
- Weidevogels: kievit, grutto, tureluur, scholekster, slobeend, veldleeuwerik, graspieper.

Een concentratie van weidevogels is te vinden in de Genniger buitenlanden. Vermeldenswaard is ook een kleine baltsplaats van de kempfaan bij de Kolk van Prins van Wijngaarden.

Het gebied is ook van belang als pleisterplaats in het winterhalfjaar voor steltlopers en watervogels.

2.5. Relaties tussen het gebruik en de levensgemeenschappen.

2.5.1. Agrarisch gebruik in het verleden.

Het gebied wordt gekenmerkt door een doorgaans vrij hoge waterstand, waarbij van oudsher de uiterwaarden jaarlijks overstroomd worden. Meestal waren de buitendijkse graslanden in gebruik als hooiland. Na half juni werd het hooi geoogst. Percelen, die dit toelieten, werden soms voor-, maar vaker nabeweid.

Het aantal stuks vee per ha was gering, omdat de grasproductie van de percelen ook gering was. Bemesting vond voornamelijk plaats door de jaarlijkse overstromingen, terwijl slechts lokaal wat dierlijke mest opgebracht werd.

Door dit beheer waren de wei- en hooilanden vrij schraal en rijk aan plantesoorten met als kenmerkende soort de Kievitsbloem, die massaal in het gebied voorkwam.

In de loop van de tijd, met een versnelling vanaf de zestiger jaren zijn hooilanden met o.a. behulp van kunstmest veranderd in weilanden.

2.5.2. Het agrarisch beheer in het heden.

Thans vindt een steeds verdergaande intensivering plaats.

Een aantal aspecten van intensivering zijn:

- een verhoging van de mestgift
- egaliseren en opnieuw inzaaien van percelen
- een vroegere ingebruikneming van de percelen (eerder maaien/weiden).
- een hogere beweidingsdruk.

Verlaging van de grondwaterstand is in dit buitendijkse gebied bijna niet mogelijk. Hierdoor zijn de effecten van de intensivering vaak perceelsgewijs te herkennen. Deze effecten zijn onder andere:

- achteruitgang van het aantal voorkomende plantesoorten, met name van de Kievitsbloem en de Gulden boterbloem.
- achteruitgang in het aantal voorkomende plantengezelschappen.
- toename van Paardebloem, Herderstasje en Vogelmuur.
- het verdwijnen van het reliëf.
- een afnemende betekenis van het gebied als broed-, rust- en fourageergebied voor allerlei vogelsoorten.

Percelen die in bezit zijn van Staatsbosbeheer worden sinds de aankoop in de regel niet meer bemest met kunstmest en meestal pas na half juni gemaaid. In enkele gevallen vindt naweiden plaats. De soortenrijkdom in deze percelen is beduidend hoger dan in de particuliere percelen.

2.5.3. De invloed van recreatie op natuurwaarden.

In en rond het natuurmonument vindt veel recreatie plaats.

Dit uit zich in:

- een drukke pleziervaart op het Zwarte Water en de Overijsselse Vecht. Vaak worden voor korte of langere tijd boten aangelegd aan de oevers van zandgaten, strengen en kolken, die in open verbinding staan met de rivier.

Tevens zijn twee aanlegplaatsen voor boten aanwezig in het natuurmonument:

1. In de strang bij de Zijlolk: 20 ligplaatsen
2. In het Galgenrak: 25 ligplaatsen.

Inmiddels zijn stappen ondernomen en afspraken gemaakt om te komen tot het opheffen of verminderen van het aantal ligplaatsen.

- De Kostverloren Kolk wordt door de zeilvereniging Zwolle gebruikt voor het geven van zeilinstructie. Tevens vindt dagrecreatie plaats op de aangrenzende oeverlanden.
- Vanaf de rivieroever en vanuit boten in de kolken, zandgaten en strengen vindt sportvisserij plaats.
- In het zomerseizoen bevinden zich in de graslandpercelen regelmatig mensen, die vanaf de winterdijk naar de aan de oever afgemeerde boten lopen.
- Enkele kolken worden gebruikt als zwemwater.

De gevolgen van deze vormen van recreatie zijn:

- verstoring van de broedvogels in weilanden, rietkragen en oeverzones.
- betreding van grasland. Dit kan leiden tot het plukken van beschermde planten zoals de Kievitsbloem.
- aantasting van de rietkragen.

3. DOELSTELLINGEN.

3.1. Formulering.

Het in stand houden en ontwikkelen van de voor het gebied kenmerkende milieuomstandigheden, landschappelijke verschijningsvormen en levensgemeenschappen.

3.2. Toelichting.

- De kenmerkende milieuomstandigheden worden bepaald door de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding en de periodieke inundatie.
- De landschappelijke verschijningsvormen zijn de buitendijkse graslanden, met daarin kolken, strangen en rivierduinen met afwisselend stukken bos, bomenrijen, verspreid staande bomen en met name in de Brommert rietkragen en rietvelden.
- De kenmerkende levensgemeenschappen zijn enerzijds de graslandvegetaties met daarin onder meer de Kievitsbloem, de weidevogels en in de winter pleisterende steltlopers en watervogels.

Anderzijds zijn ook de riet- en moerasvegetaties met de bijbehorende riet- en moerasvogels kenmerkend voor het natuurmonument.

4. KNELPUNTENANALYSE.

4.1. Knelpunten.

Voor de Kievitsbloemterreinen is een aantal knelpunten aan te wijzen die voortkomen uit de hierboven beschreven waarden, de ontwikkeling in het gebruik en de in paragraaf 3.1. geformuleerde doelstelling.

1. Knelpunten die voortvloeien uit het landbouwkundig gebruik van het natuurmonument.
2. Knelpunten die voortvloeien uit het recreatief gebruik van het natuurmonument.
3. Knelpunten die verband houden met het landschapsonderhoud.
4. Overige knelpunten.

ad 1. Verdere intensivering van het huidige agrarische gebruik leidt tot nog verder gaande achteruitgang van de thans nog aanwezige natuurwaarden. Het maaien of beweiden van percelen voor 15 juni is funest voor de Kievitsbloem, omdat dan na het zaad zetten de ontwikkeling van een nieuwe bol onmogelijk is. Een vroege N-gift leidt tot een betere concurrentiepositie van grassen ten opzichte van de Kievitsbloem en andere waardevolle planten. Een hoge beweidingsdruk of het maaien vroeg in het voorjaar is ook van negatieve invloed op o.a. het broedsucces van weidevogels. Het scheuren, egaliseren en opnieuw inzaaien van grasland, evenals het opvullen van laagtes of afgraven van hoogtes tast het reliëf sterk aan. Dit is behalve geomorfologisch en landschappelijk gezien een achteruitgang, ook floristisch en vegetatiekundig ongewenst, omdat juist in de reliëfrijke percelen waardevolle plantengemeenschappen (met o.a. de Kievitsbloem) aanwezig zijn.

ad 2. De huidige recreatiedruk leidt door het aanleggen van boten tot aantasting van oevervegetaties en tot verontrusting/verstoring van broedvogels in deze vegetaties.

Het recreatieve gebruik van kolken, zandgaten en strangen door middel van pleziervaartuigen leidt tot verstoring/verontrusting van aanwezige vogels. Het recreëren in de graslanden leidt naast het verontrusten van vogels ook tot een ongewenste verandering in de vegetatie.

De aanwezigheid van pleziervaartuigen leidt tot een visuele verstoring van het natuurmonument.

ad 3. De houtopstanden, die in het gebied aanwezig zijn, deden deels dienst als veekering. Ze vervullen daarnaast een functie in de vorm van landschappelijke aantrekkelijkheid en in de vorm van bevordering van de vogel- en insectenrijkdom van het gebied. Tevens dienden ze voor de productie van geriefhout. Deze laatste functie is zo goed als verdwenen. Vele houtsingels en bomenrijen zijn in de loop der tijd gekapt. De nog bestaande ondervinden vooral in de kruidlaag de invloed van kunstmest, waardoor het aantal soorten gaat afnemen.

In het landschap worden ook nog enkele rijen knotbomen aangetroffen. Een aantal knotbomen zijn door het ontbreken van een regelmatig beheer gaan schieten; sommige zijn zelfs gescheurd.

Vooraf in de Brommert worden landschappelijk en ornithologisch waardevolle rietkragen/rietvelden aangetroffen.

Aanwezige kolken doen dienst als drinkplaats voor vee; hierdoor kunnen plaatselijk waardevolle oevervegetaties verloren gaan.

Een enkele kolk doet dienst als vuilstort.

ad 4. Overige knelpunten.

Deze knelpunten zijn in het kort:

- In het verleden is meerdere malen vergunning uitgegeven voor zandwinning in het natuurmonument. Hierdoor gingen enkele percelen soortenrijk hooiland verloren, waar de Kievitsbloem massaal voorkwam. Zo ontstonden enkele zandgaten, die thans voor recreatieve doeleinden gebruikt worden.
- De thans vigerende bestemmingsplannen geven op papier voldoende waarborg voor het handhaven van de aanwezige natuurwaarden. Er wordt door de gemeentes echter geen actief beleid gevoerd om het plegen van schadelijke handelingen zonder de vereiste aanlegvergunning te voorkomen of tegen te gaan.
- Er lopen thans twee tracés van hoogspanningsleidingen door het beschermd natuurmonument.
De voorgenomen vervanging van een 110 K volt-tracé door een 380 K volt-tracé zal een negatieve invloed hebben op het gebied.
- Tot slot zullen zich ook knelpunten voordoen, indien het huidige waterregime verandert en/of indien de waterkwaliteit te slecht is.

4.2. Oplossingsrichtlijnen.

Uit de toelichting bij de aanwijzing tot beschermd natuurmonument blijkt, dat een aantal handelingen vergunningplichtig is. Deze handelingen kunnen een ernstige bedreiging vormen voor de aanwezige natuurwaarden: bodem, planten, broedvogels, wintergasten en landschap.

Deze verboden handelingen zijn o.a.,

- het doodspuiten, scheuren, frezen, egaliseren en opnieuw inzaaien van graslanden, evenals het doorzaaien van grasland.
- het aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen.
- het aanbrengen van veranderingen in de waterhuishouding.
- het dempen of dichten van kolken, sloten, greppels of andere laagtes (bv. met slootbagger).

Naast deze bij de wet verboden handelingen wordt in deze paragraaf een aantal richtlijnen gegeven die voortvloeien uit § 4.1.: Knelpunten.

1. Oplossingsrichtlijnen t.a.v. het landbouwkundig beheer.

Het na te streven beheer kan enerzijds gericht zijn op het handhaven/ontwikkelen van vegetaties met daarin de Kievitsbloem. Anderzijds is het mogelijk om in bepaalde percelen de doelstelling t.a.v. het behoud en ontwikkelen van de weidevogelstand te laten prevaleren boven de vegetatiekundige doelstelling.

Het gewenste beheer is:

a. Waterhuishouding. (t.a.v. beide doelstellingen).

Het huidige slootonderhoud vindt onregelmatig plaats. Het gewenste beheer sluit hierop aan. Het bestaande profiel moet gehandhaafd blijven. Bemaling is voor zover thans niet aanwezig ongewenst.

p.6 *beheer*

b. Grasland

b.1. T.a.v. de vegetatiekundige doelstelling:

Er geldt een algehele beperking van de kunstmestgift. Tegen het gebruik van vaste rundermest tot max. 10 ton per ha per jaar bestaat geen bezwaar.

Maaien en beweiden toegestaan na 15 juni. Geen voorbeweiding mogelijk. Beweidingsdruk na 15 juni: 1 - 3 dieren per ha. De mogelijkheden dienen onderzocht te worden of aparte regelingen getroffen kunnen worden t.a.v. het ontwikkelen van een waardevolle slootkantvegetatie.

Gedacht wordt aan het niet bemesten en na 15 juni maaien van slootkanten. De rest van het perceel kent dan slechts een beweidingsbeperking tot 15 juni.

b.2. T.a.v. de weidevogeldoelstelling:

Graslandactiviteiten zoals slepen en rollen dienen - i.v.m. aanwezige weidevogellegfels - plaats te vinden in de periode 1 maart - 1 april.

Het mestgebruik zal in de beheersplannen nader uitgewerkt worden. Er bestaat een voorkeur voor het gebruik van vaste rundermest. In principe bestaat er geen algehele beperking van de kunstmestgift. Maaien is toegestaan na 15 juni; beweiding na 1 juni. Vrije beweiding na 1 juni.

2. Oplossingsrichtlijnen t.a.v. het recreatief gebruik.

- Bestaande ligplaatsen voor pleziervaartuigen in de Zijlolk dienen gesloten te worden. Het aantal ligplaatsen in het Galgenrak is recent sterk verminderd door het treffen van een regeling met de aanwonende grondgebruiker.
- Kolken, zandgaten en strangen moeten zoveel mogelijk afgesloten worden, in ieder geval tot 15 juni om aantasting van de natuurwaarden in het natuurmonument te voorkomen.
- Uitgebreidere bebording van het natuurmonument is wenselijk. Natuurbeschermingswet artikel 15.
- De toegankelijkheid van de openbare weg op het niet verharde deel van de winterdijk dient niet verbeterd te worden.

3. Oplossingsrichtlijnen voor het landschapsonderhoud.

- Houtsingels, boomgroepen en verspreid staande (knot)bomen dienen, indien nodig, onderhouden te worden. Knotbomen dienen eens in de drie à vijf jaar geknot te worden.
Ter bescherming van bestaande hagen, houtsingels en boomgroepen in weilanden, dient in overleg met de grondgebruiker een afrastering aangebracht te worden en wel zodanig dat de bomen niet aangevreten kunnen worden.
- Rietkragen/rietvelden kunnen jaarlijks gemaaid worden.
Voor het plaatselijk in stand houden van overjarig riet, moet gekozen worden voor het gefaseerd branden (eens in de 3 à 5 jaar).

- Kolken moeten in stand gehouden worden en niet gebruikt worden als vuilstortplaats. Verlanding van kolken met ondiep water moet worden tegengegaan door maaien en verwijderen van waterplanten en/of door baggeren, waarbij de bagger afgevoerd moet worden.

Tot slot:

Voor het uitvoeren van schadelijke handelingen welke niet in deze beheersvisie en de daarvan af te leiden beheersplannen ex artikel 14 geregeld zijn, is voorafgaand aan die handeling een vergunning ex artikel 12 nodig van de Minister van Landbouw en Visserij.

5. FINANCIËLE ASPECTEN.

Bij de vaststelling van een beheersplan, waaraan voor de betrokkene kosten of lasten zijn verbonden, die redelijker wijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen, kent de Minister van Landbouw en Visserij hem op zijn verzoek een uitkering toe (art. 14, lid 1, sub 2 van de Natuurbeschermingswet).

De maatregelen in een beheersplan kunnen leiden tot een vermindering in de graslandproductie. De beheersvergoeding behorende bij deze vermindering is mede afhankelijk van de keuze van de beheerspakketten.

Voorbeelden van beheerspakketten zijn:

- Beheerspakket I: 1. niet maaien en niet beweiden voor 1 juni.
2. geen chemische bestrijdingsmiddelen.
3. geen rollen en slepen in het voorjaar.
4. geen herin- en doorzaaien.
- Beheerspakket II: 1. niet maaien en niet beweiden voor 15 juni.
2. t/m 4. maatregelen 2. t/m 4. van beheerspakket I.
- Beheerspakket III: 1. niet maaien en niet beweiden voor 1 juli.
2. t/m 4. maatregelen 2. t/m 4. van beheerspakket I.

Voor de berekening van de beheersvergoedingen is gebruik gemaakt van de Richtlijnen en Normen (1984) samengesteld door de Technisch Economische Werkgroep Beheersregelingen waarin de Directie Veehouderij en Zuivel, het Proefstation voor de Rundveehouderij, de Landinrichtingsdienst en de Directie Beheer Landbouwgronden samenwerken.

Voor het gebied is uitgegaan van een gemiddelde stikstofgift van 200 kg N/ha per jaar. De productie in optimale situatie bedraagt dan: 6.425 kVem/ha.

Tabel I OPBRENGSTCORRECTIE DOOR:

Optimale kVem productie	Grondsoort en grondwatertrap	Terreingesteldheid (sloten, greppels)	Huidige netto kVem
6425	(klei:) 0.8894	0.9165	= 5237
6425	(klei op veen:) 0.9010	0.9165	= 5306
6425	(zand:) 0.9126	0.9015	= 5286

De beheersvergoedingen als gevolg van de maatregelen in pakket I zijn dan als volgt berekend:

Tabel 2 PAKKET I

Grondsoort	Huidige netto kVem	Opbrengst-derving	Gewenste kVem
klei	5237	x 0.8431	= 4415
klei op veen	5306	x 0.8431	= 4473
zand	5286	x 0.8431	= 4457

Grondsoort	huidige netto kVem	gewenste kVem	bepierking in grasland- productie in kVem	prijs per kVem	bruto beheers- vergoeding	stikstof- besparing	netto beheers- vergoeding/ha
klei	5237	- 4415	= 822	x f 0,42	= f 345,24	- f 108,50	= f 236,74
klei op veen	5306	- 4473	= 833	x f 0,42	= f 349,86	- f 108,50	= f 241,36
zand	5286	- 4457	= 829	x f 0,42	= f 348,18	- f 108,50	= f 239,68

Voor beheerspakket II geldt dan:

Tabel 3 PAKKET II

Grondsoort	huidige netto kVem	opbrengst- derving	gewenste kVem
klei	5237	x 0.7538	= 3948
klei op veen	5306	x 0.7538	= 4000
zand	5286	x 0.7538	= 3985

Grondsoort	huidige netto kVem	gewenste kVem	bepierking in grasland- productie in kVem	prijs per kVem (in 1984)	bruto beheers- vergoeding	stikstof- besparing	netto beheers- vergoeding/ha
klei	5237	3948	1289	f 0,42	f 541,38	f 157,33	f 384,05
klei op veen	5306	4000	1306	f 0,42	f 548,52	f 157,33	f 391,19
zand	5286	3985	1301	f 0,42	f 546,42	f 157,33	f 389,09

Voor beheerspakket III geldt.

Grondsoort	huidige netto kVem	opbrengst- dorving	gewenste kVem
klei	5237	x 0.6310	= 3305
klei op veen	5306	x 0.6310	= 3348
zand	5286	x 0.6310	= 3335

Grondsoort	huidige netto kVem	gewenste kVem	beperking in grasland- productie in kVem	prijs per kVem	bruto beheers- vergoeding	stikstof- besparing	netto beheers- vergoeding/ha
klei	5237	3305	1932	f 0,42	f 811,44	f 187,55	f 623,89
klei op veen	5306	3348	1958	f 0,42	f 822,36	f 187,55	f 634,81
zand	5286	3335	1951	f 0,42	f 819,42	f 187,55	f 631,87

Verpachtingsvergoeding.

Wanneer de grondgebruiker een pachtovereenkomst heeft, bestaat de mogelijkheid voor de eigenaar een verpachtersvergoeding te ontvangen.

De vergoeding wordt alleen uitbetaald indien de Grondkamer beslist om de pacht te verlagen. De verpachtersvergoeding wordt tevens van de beheersvergoeding afgetrokken.

De hoogte van de verpachtersvergoeding is mede afhankelijk van de mate van verlaging van de pacht.

6. EVALUATIE EN VERSLAGLEGGING.

De ontwikkelingen in de aanwezige natuurwaarden zullen vanaf het moment van vaststellen van de beheersplannen gevolgd worden door de Districts-assistent.

Indien de resultaten van deze schriftelijke vastlegging aanleiding geven tot een verandering in de beheersplannen dan moet het beheersplan na overleg en in overeenstemming met de eigena(a)resse en de grondgebruiker aangepast kunnen worden.

De aspecten die vastgelegd dienen te worden zijn:

- het graslandgebruiksplan.
- het aantal paren weidevogels.
- het voorkomen van de voor dit gebied kenmerkende plantesoorten.
- aard, frequentie en duur van de overstromingen.
- het recreatieve gebruik van het natuurmonument.
- het landschap (fotografisch).
- de waterkwaliteit.

7. LITERATUUR.

- | | | |
|---|--------------|---|
| Bokma, W | 1967 | Onderzoek naar de oekologie van <i>Fritillaria meleagris</i> L.
Doctoraal verslag, Amsterdam. |
| Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel | 1979 | Streekplan IJsselvallei. |
| Hollman, H | 1972 | Verbreitung und Soziologie der Schachblume <i>Fritillaria meleagris</i> L., Hamburg. |
| Leeuwen, C.G. van | 1958 | De Kievitsbloem in Nederland.
De levende Natuur; 61: 268-278 |
| Min. van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk + Min. van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening | 1981
1981 | Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud.
Structuurschema Openluchtrecreatie
Staatsuitgeverij. |
| Recreatieschap West-Overijssel | 1982 | Recreatiebasisplan West Overijssel.
Ingenieursbureau Oranjewoud B.V. |
| Staatsbosbeheer Zwolle afdeling Natuurbehoud | 1980 | Concept Beheersvisie Kievitsbloemterreinen
Intern rapport. |
| Staatsbosbeheer | | Diverse excursierapporten.
Interne rapporten. |

Overzicht kaarten en bijlagen.

Bijlage 1 : Aanwijzingsbeschikking Kievitsbloemterreinen onder Hasselt

2 : Aanwijzingsbeschikking Kievitsbloemterreinen onder Zwolle

3 : Waterkwaliteitsgegevens

4 : Ornithologische gegevens

Kaart 1 : Situatieschets

2 : Vegetatiekaart

3 : Vogelkaart.

4 : Eigendomssituatie.



Afdeling en nummer

RIJSWYK (ZH)

HOOFDAFDELING NATUUR- EN
LANDSCHAPSBESCHERMING
nr. NLB/N-22936

1 FEB. 1977

DE STAATSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gedeelte van de zogenoemde Kievitsbloementerreinen langs de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt, voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien op tweeërlei grond een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument wordt gevormd door buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken en rivierduinen in eerste ontwikkeling voorkomen;

dat de gevarieerde opbouw en de verschillen in hoogte van de grond, alsmede het extensieve bodemgebruik, tezamen met de omstandigheid dat het natuurmonument periodiek wordt overstroomd en een eigen waterhuishouding heeft, geleid hebben tot een grote verscheidenheid aan levensgemeenschappen, waarin een groot aantal plantengezelschappen voorkomt;

dat niet alleen het grote aantal plantengezelschappen, maar ook het naast elkaar voorkomen van bepaalde plantengezelschappen in een relatief klein gebied de vegetatiekundige betekenis van het natuurmonument in hoge mate bepaalt;

dat bovendien in het natuurmonument de voor ons land zeer zeldzame kievitsbloem massaal voorkomt;

dat de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt een onderdeel vormt van een van de zeer weinige nog resterende groeiplaatsen van deze plant in

noordwest-Europa;

dat het natuurmonument voorts in ornithologisch opzicht van betekenis is door de omstandigheid, dat het een broedgebied is voor talrijke weide- en watervogels, waaronder minder algemene tot zeldzame soorten als kemphaan en kwartelkoning, alsmede door de omstandigheid, dat het een pleisterplaats vormt voor steltlopers;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden, maar ook de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding en de periodieke inundatie, alsmede in het algemeen het bestaande cultuurpatroon en de ten behoeve van de avifauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 2 februari 1976, nr. NLB/N-9321, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is van een gedeelte van de zogenoemde Kievitsbloementerreinen langs de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt;

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Overijssel ingezonden en van hun beschouwingen vergezeldde schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gedeelte van de zogenoemde Kievitsbloementerreinen langs de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt, voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Hasselt, sectie E, nrs. 534, 535, 543, 544, 546, 552, 573f ged., 588, 612, 860, 1027, 1092, 1093, 1124, 1128, 1137, 1138, 1159, 1160, 1253, 1256, 1347 t/m 1352, 1461, 1626, 1627, 1635 ged., 1691 ged., 1692, 1725 ged., 1726 ged., 1727 ged., 1728 ged., 1729 ged., 1855, 1856, 1858, 1860 ged., 1862 t/m 1872 en 1873 ged.;
sectie C, nrs. 422, 425, 426, 644, 645, 770 en 774, een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN14/SN32.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris voornoemd,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor Natuurbehoud,
Recreatie en Media,
voor deze,
het Hoofd van de Directie Natuurbehoud
en Openluchtrecreatie?

Ir. F.C. Prillewitz.

Toelichting

Het natuurmonument wordt gevormd door buitendijks gelegen oeverlanden van het Zwarte Water ten zuiden van Hasselt en maakt deel uit van het brede stroomdallandschap van de Overijsselse Vecht en het Zwarte Water.

In verband met het periodiek overstromen en hun geaccidenteerde karakter kunnen de uiterwaarden alleen worden gebruikt als hooiland of voor extensieve beweiding. Bovendien komen in het natuurmonument oude rivierarmen (strangen) en bij dijkdoorbraken gevormde kolken voor; mede hierdoor is een halfnatuurlijk landschap ontstaan, waarin geen scherpe scheiding is te maken tussen natuur en cultuur, doch waarin beide op harmonische wijze zijn verweven tot een grote verscheidenheid aan levensgemeenschappen.

De natuurwetenschappelijke betekenis van de levensgemeenschappen op zich is reeds groot, maar door de grote variatie in terreingesteldheid komen hier gemeenschappen naast elkaar voor, die in overeenkomstige gebieden nauwelijks of niet in elkaars nabijheid worden aangetroffen, hetgeen in sterke mate de betekenis van het gebied verhoogt.

Afhankelijk van de terreingesteldheid vertoont de vegetatie een afwisselend beeld. In het open water en de direct daaraan grenzende zone van rietland en rietkragen komen plantesoorten voor als kalmoes, bittere veldkers en pluimzegge, terwijl in de overgangen van rietland naar grasland de kievitsbloem een groeiplaats vindt.

Het meest uitgestrekte en best ontwikkelde vegetatietype wordt gevormd door de vochtige graslanden; hierin groeien plantesoorten als draadrus, waterkruiskruid, gulden boterbloem en kievitsbloem.

Op de wat hoger gelegen graslanden komen planten voor als knolboterbloem, vogelmelk en blauwe kweek.

De graslanden, gelegen tegen dijkhellingen, zijn door de afwijkende samenstelling van de grond een groeiplaats voor vrouwenmantel, Zwolse anjer, alsmede grote en gewone wilde thijm.

Toont het bovenstaande reeds voldoende de vegetatiekundige en floristische rijkdom van het onderhavige gebied, een zeer grote waarde ontleent het natuurmonument echter aan het massaal voorkomen van de kievitsbloem. De oeverlanden van Zwarte Water en Vecht tussen Zwolle en Zwartsluis vormen nog de enige van belang zijnde groeiplaats van deze merkwaardige plant in noordwest-Europa. Binnen het verspreidingsgebied van de kievitsbloem, dat loopt van midden-Scandinavië tot de Kaukasus en van Engeland tot midden-Rusland, komt de soort zeer onregelmatig verspreid voor. Groeiplaatsen van een omvang en een rijkdom als de hier beschrevene worden pas weer aangetroffen aan de benedenloop van de Loire en in Polen. De onregelmatige verspreiding van de soort wordt veroorzaakt door het feit, dat zij verandering van grondwaterstand, overmatige bemesting, het scheuren van het grasland en het gedurende meer jaren uitblijven van inundatie niet of zeer slecht verdraagt; deze factoren hebben tot een snelle achteruitgang geleid en vormen ook in ons land een ernstige bedreiging voor haar voortbestaan. In dit verband zij opgemerkt dat het bodemgebruik, op de manier waarop dit sedert jaar en dag wordt ugeoefend, ongewijzigd kan worden voortgezet. Eventuele intensivering van het landbouwkundig gebruik zal echter de natuurwetenschappelijke waarde van het terrein in gevaar brengen. In samenhang met de afwisselende terreingesteldheid en de rust, die als gevolg van het betrekkelijke isolement in het natuurmonument heerst, broeden hier talrijke water- en weidevogels, waaronder weinig algemene en zeldzame soorten als tureluur, kemphaan, kwartelkoning en roerdomp.

Gedurende de trek vormt het gebied bovendien een belangrijke pleisterplaats voor steltlopers en watervogels als wilde en kleine zwaan, grote zaagbek, nonnetje en watersnip.

Bij de grensbepaling van het als beschermd natuurmonument aangewezen gebied is uitgegaan van de hierboven geschetste natuurwetenschappelijke waarden. In het westen wordt deze grens gevormd door de oostelijke oever van het Zwarte Water; in het noorden is het gehele Galgenrak, een fraaie oude stroomarm, binnen de begrenzing gebracht, evenals een gedeelte van de strook tussen het Galgenrak en de Steenendijk. In deze strook liggen hoofdzakelijk dijkgraslanden, die door de afwijkende samenstelling van de grond een belangwekkend vegetatiepatroon

vertonen. De oostgrens ligt aan de buitenteen van de Vechtdijk. De zuidgrens valt op praktische redenen samen met de gemeentegrens tussen Hasselt en Zwolle. Het gedeelte ten zuiden van deze grens zal in een tweede fase worden aangewezen als beschermd natuurmonument.

Het ligt in het voornemen het deel van de Kievitsbloementerreinen langs het Zwarte Water onder Hasselt dat eigendom is van de Staat aan te wijzen als staatsnatuurmonument.

Men ziet het relatief extensieve agrarische gebruik als hooiland dat tot nu toe plaats vond, in het algemeen in geringe mate schadelijk is gebleken voor de essentiële waarden van dit gebied, kan dit grondgebruik voorlopig worden voortgezet, eventueel in afwachting van een beheersplan in overeenstemming met de eigenaar en/of gebruiker van de grond. In dit beheersplan zullen zaken worden geregeld als het tijdstip van maaien, de wijze en mate van bemesting, de keuze tussen weiland en hooiland (op welk tijdstip het mogelijk is vee in het gebied toe te laten) enz.

De uit dit beheersplan voortvloeiende bijzondere kosten, die redelijkerwijze niet ten laste behoren te komen van de betrokkene, zullen worden vergoed.

Thans wordt gewerkt aan de totstandkoming van regels m.b.t. onderhouds- en beheersovereenkomsten als uitwerking van de Nota betreffende de relatie landbouw en natuur- en landschapsbehoud (de zgn. "Relatienota"). De rechten en verplichtingen, voortvloeiende uit het beheersplan zullen daar te zijner tijd uiteraard op worden afgestemd.

In afwachting van een op te stellen beheersplan zullen de eigenaren in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage op grond van de zgn. natuurbijdrageregeling, die op 1 januari 1977 in werking is getreden.

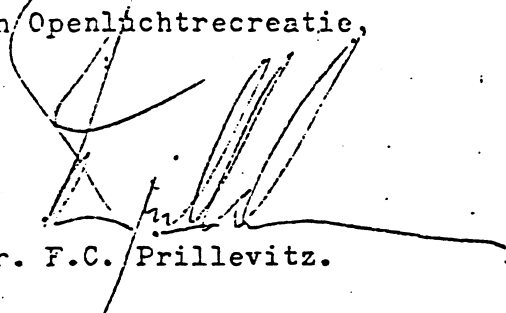
Teneinde enig denkbeeld te geven van handelingen of voortgezette handelingen die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument kunnen aantasten dan wel overigens schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of onsierend kunnen zijn, worden hieronder voorbeelden gegeven van handelingen of voortgezette handelingen ten aanzien waarvan het in ieder geval raadzaam is een vergunning aan te vragen, hetgeen krachtens artikel 13, eerste lid, van de wet dient te geschieden bij aangetekende brief.

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen en aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen en onderkomens alsmede andere vaartuigen, met uitzondering van kleine boten die ter plaatse onmisbaar zijn voor de uitoefening van de beroepsvisserij of het agrarisch bedrijf;
- het maken van voorzieningen en faciliteiten als vissteigers, kaden, beschoeiingen of plankieren e.d.;
- het aanbrengen van onder- of bovengrondse leidingen met bijbehorende werken en werkzaamheden;
- sportbeoefeningen en alle andere vormen van recreatie, die de rust kunnen verstoren;
- het aanbrengen van voorzieningen en faciliteiten ten behoeve van sport en andere vormen van recreatie;
- elke oppervlakteverharding, ophoging, egalisatie of ontgronding;
- het achterlaten of opslaan van al dan niet aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken of afgedankte voorwerpen, stoffen, specie, bagger en persvoer, met uitzondering van de kortdurende opslag van materialen, hulpstoffen en producten van het agrarisch bedrijf, zoals bijv. stalmest, hooi e.d., voor zover dit voortkomt uit het sinds jaar en dag bestaande gebruik van de grond, alsmede hetgeen voortkomt uit normaal onderhoud van sloten en waterlossingen;
- handelingen die het sinds jaar en dag bestaande bodemgebruik wijzigen, zoals het verhogen van de mestgift, verhoging van de veebezetting per hectare, alsmede het ploegen en frezen;
- toepassing van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- handelingen die wijziging van de waterhuishouding of de waterstand ten gevolge kunnen hebben, zoals nieuwe begreppeling, kunstmatige beregening en het aanleggen van waterlossingen e.d.;

-planten van bomen en/of andere houtgewassen in zodanige hoeveelheid of op een zodanige wijze, dat het karakter van het geheel wordt aangetast.

In geval van twijfel zal het dienstig zijn zich te wenden tot de Natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer te Zwolle, die U tevens kan inlichten over de Natuurbijdrageregeling, beheersplan en Relatienota; tel. 05200-10533.

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor Natuurbehoud, Recreatie
en Media,
voor deze,
het Hoofd van de Directie Natuurbehoud
en Openlichtrecreatie,



Ir. F.C. Prillewitz.



Kenmerk
NLB/N - 40428

RJJSWIJK (ZH)
9 APR. 1980

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gedeelte van de zogenoemde "Kievitsbloementerreinen langs de Overijsselse Vecht" dat ligt in de gemeente Zwolle en dat wordt gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en daardoor een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument wordt gevormd door buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken en rivierduinen in eerste ontwikkeling voorkomen;

dat de gevarieerde opbouw en de verschillen in hoogte van de grond, alsmede het extensieve grondgebruik, tezamen met de omstandigheid dat het natuurmonument periodiek wordt overstroomd en een eigen waterhuishouding heeft, geleid hebben tot een grote verscheidenheid aan levensgemeenschappen, waarin een groot aantal plantengezelschappen voorkomt;

dat niet alleen het grote aantal plantengezelschappen, maar ook het naast elkaar voorkomen van bepaalde plantengezelschappen in een relatief klein gebied de vegetatiekundige betekenis van het natuurmonument in hoge mate bepaalt;

dat in het natuurmonument de voor ons land zeer zeldzame Kievitsbloem massaal voorkomt en het daardoor een onderdeel vormt van de belangrijkste nog resterende groeiplaatsen van deze plant in Noordwest-Europa;

dat het natuurmonument in ornithologisch opzicht van betekenis is door de om-

blad 2 kenmerk

standigheid, dat het een broedgebied is voor talrijke weide- en watervogels, waaronder meer algemene tot zeldzame soorten als Kemphaan en Kwartelkoning, alsmede door de omstandigheid, dat het een pleisterplaats vormt voor steltlopers;

dat het natuurmonument ook uit een oogpunt van natuurschoon van algemeen belang is door de harmonieuze verweving van natuurlijke en culturele factoren, de openheid en de afwisseling van graslanden, open water en dode rivierarmen;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder zowel moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden, als de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding en de periodieke inundatie, de voor de avifauna noodzakelijke rust, de culturele gesteldheid, als het specifieke natuurschoon zoals hiervoren beschreven;

Overwegende tenslotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7, en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T :

Aangewezen worden als natuurmonument de zogenoemde "Kievitsbloementerreinen langs de Overijsselse Vecht" in de gemeente Zwolle, voor zover gevormd door de al dan niet gedeeltelijke percelen, kadastraal bekend gemeente Zwollerspel, sectie C, nrs. 322, 323, 324, 325, 328, 332, 333, 334, 335, 336, 375, 380, 381, 382, 396, 397, 615, 616, 635, 801, 809, 810, 966, 1013, 1014, 1259, 1429, 1430, 1437, 1441, 1442, 1460, 1461, 1487, 1488, 1489, 1490, 1494, 1502, 1503, 1504, 1514, 1521, 1604, 1608, 1632, 1639, 1640, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1656, 1657, 1658, 1664, 1665, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1674, 1677, 1676, 1678, 1681, 1682, 1683, 1684, 1686, 1687, 1708, 1710, 1714, 1716, 1725, 1726, 1728, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750; sectie W, nrs. 37, 40, 41, een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN38/SN41.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk
G.C. Wallis de Vries
namens deze

De Directeur-Generaal voor
Natuurbehoud, Recreatie en Media,

(Dr. J. Verhoeve)

TOELICHTING

Algemeen

Het natuurmonument wordt gevormd door buitendijks gelegen oeverlanden van het Zwarte Water en de Overijsselse Vecht ten noorden van Zwolle en maakt deel uit van het brede stroomdallandschap van deze rivieren.

Be grenzing

Bij de begrenzing van het beschermd natuurmonument is uitgegaan van de natuurwetenschappelijke waarden.

In het westen is de grens de oostelijke oever van het Zwarte Water. De noordgrens wordt gevormd door de grens tussen de gemeenten Hasselt en Zwolle. Het aangrenzende, in de gemeente Hasselt gelegen gebied is reeds eerder als beschermd natuurmonument aangewezen. De oostgrens ligt geheel bij de buitenteen c.q. de bermsloot van de Vechtdijk.

Het ligt in het voornemen het deel van de Kievitsbloementerreinen langs de Vecht in de gemeente Zwolle dat eigendom is van de Staat aan te wijzen als staatsnatuurmonument.

Natuurwetenschappelijke betekenis

In verband met de periodieke overstromingen en het geaccidenteerd karakter kunnen de uiterwaarden alleen worden gebruikt als hooiland of voor extensieve beweiding. Bovendien komen in het natuurmonument oude rivierarmen (strangen) en bij dijkdoorbraken gevormde kolken voor; mede hierdoor is een halfnatuurlijk landschap ontstaan, waarin geen scherpe scheiding is te maken tussen natuur en cultuur, doch waarin beide op harmonische wijze zijn verweven tot een grote verscheidenheid aan levengemeenschappen.

De natuurwetenschappelijke betekenis van de levensgemeenschappen op zich is reeds groot, maar door de grote variatie in terreingesteldheid komen hier gemeenschappen naast elkaar voor die in overeenkomstige gebieden nauwelijks of niet in elkaars nabijheid worden aangetroffen, hetgeen in sterke mate de betekenis van het gebied verhoogt.

Afhankelijk van de terreingesteldheid vertoont de vegetatie een afwisselend beeld. In het open water en de direct daaraan grenzende zone van rietland en rietkragen komen plantesoorten voor als Kalmoes, Bittere veldkers en Pluimzegge, terwijl in de overgangen van rietland naar grasland de Kievitsbloem een groeiplaats heeft. Het meest uitgestrekte en best ontwikkelde vegetatietype wordt gevormd door de vochtige graslanden; hierin groeien plantensoorten als Draadrus, Waterkruiskruid, Gulden boterbloem en Kievitsbloem.

Op de wat hoger gelegen graslanden komen planten voor als Knolboterbloem, Vogelmelk en Blauwe Kweek.

De graslanden, gelegen tegen de dijkhellingen, zijn door de afwijkende samenstelling van de grond een groeiplaats voor Vrouwenmantel, Zwolse anjer, Grote en Gewone wilde thijm.

Toont het bovenstaande reeds voldoende vegetatiekundige en floristische rijkdom van het betrokken gebied, een zeer grote waarde ontleent het natuurmonument aan het massaal voorkomen van de Kievitsbloem. De oeverlanden van Zwarte Water en Vecht tussen Zwolle en Zwartsluis vormen de belangrijkste groeiplaats van deze merkwaardige plant in noordwest-Europa. Binnen het verspreidingsgebied van de Kievitsbloem, dat loopt van midden-Scandinavië tot de Kaukasus en van Engeland tot midden-Rusland, komt de soort zeer onregelmatig verspreid voor. Groeiplaatsen van een omvang en een rijkdom als hier omschreven worden pas weer aangetroffen aan de benedenloop van de Loire en in Polen. De onregelmatige verspreiding van de soort wordt veroorzaakt door de omstandigheid, dat zij niet of zeer slecht bestand is tegen verandering van grondwaterstand, overmatige bemesting, het scheuren van het grasland en het gedurende meer jaren uitblijven van inundatie; deze factoren hebben tot een snelle achteruitgang van de soort geleid en vormen ook in ons land een ernstige bedreiging van het voortbestaan daarvan.

In samenhang met de afwisselende terreingesteldheid en de rust, die als gevolg van het betreffende isolement in het natuurmonument heerst, broeden hier talrijke water- en weidevogels, waaronder weinig algemene en zeldzame soorten als Tureluur, Kemphaan, Kwartelkoning en Roerdomp.

Gedurende de trek vormt het gebied bovendien een belangrijke pleisterplaats voor steltlopers en watervogels als Wilde en Kleine zwaan, Grote zaagbek, Nonnetje en Watersnip.

Uit een oogpunt van natuurschoon is het natuurmonument van belang door het eerder genoemde halfnatuurlijke landschap, de openheid en de afwisseling van graslanden, open water en dode rivierarmen.

Gebruik

Het bodemgebruik, op de manier waarop dit sedert jaar en dag wordt uitgeoefend, kan ongewijzigd worden voortgezet. Intensivering van het landbouwkundig gebruik zou de natuurwetenschappelijke waarde en daarmee de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument in gevaar brengen.

Volgens de artikelen 12 en 13 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van een beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden gevraagd. Dit dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aange tekende brief te gebeuren. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen, dat de in artikel 13 bedoelde verbodsbepalingen voor een ieder van kracht zijn. Het is niet mogelijk op voorhand aan te geven wat wel en wat niet is toegestaan. In de eerste plaats hangt dit samen met de opbouw van het natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal handelingen die zich kunnen voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al of niet vereist is. Omdat het voor de betrokkene(n) vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, dient hierbij de hulp te worden ingeroepen van de natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer. Hij zal uitsluitsel kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is vergunning aan te vragen. Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen, wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen, waarvoor in het algemeen vergunningen vereist zullen zijn.

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte - al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen en onderkomens, alsmede van andere vaartuigen, met uitzondering van kleine boten, die ter plaats onmisbaar zijn voor de uitoefening van de beroepsvisserij of het agrarisch bedrijf;
- het maken van voorzieningen en faciliteiten als vissteigers, kaden, beschoeiingen of plankieren e.d.;
- het aanbrengen van onder- of bovengrondse leidingen met bijbehorende werken en werkzaamheden;
- elke oppervlakteverharding, ophoging, egalisatie of ontgronding;
- het aanbrengen van voorzieningen en faciliteiten ten behoeve van sport en andere vormen van recreatie;
- planten of vellen van bomen of andere houtgewassen in zodanige hoeveelheid of op zodanige wijze, dat het karakter van (een gedeelte van) het gebied wordt gewijzigd;
- het deponeren of opslaan van al dan niet aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken of afgedankte voorwerpen, stoffen, specie, bagger of persvoer, met uitzondering van de kort durende opslag van materialen, hulpstoffen en produkten van het agrarisch bedrijf, zoals bijvoorbeeld stalmest, hooi e.d., voor zover dit voortkomt uit het sinds jaar en dag bestaande gebruik van de grond, alsmede hetgeen voortkomt uit normaal onderhoud van sloten en waterlossingen;
- handelingen die het sinds jaar en dag bestaande bodemgebruik wijzigen, zoals het verhogen van de mestgift en het verhogen van veebezettingen per areaal en/of per beweidingseenheid, alsmede ploegen, frezen en scheuren van grasland;
- handelingen die wijzigingen van de waterhuishouding of de waterstand ten gevolge kunnen hebben, zoals nieuwe begreppeling, kunstmatige beregening, het aanleggen van waterlossingen e.d.

- toepassing van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;

Het is mogelijk meer duidelijkheid te verkrijgen over het toegestane gebruik, indien een beheersplan als bedoeld in artikel 14 van de wet wordt vastgesteld. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis. Het legt de grondslag voor het meest gewenste beheer. Op grond van de wet kunnen de betrokkenen een vergoeding krijgen voor de uit zulk een beheersplan voortvloeiende kosten die redelijkerwijze niet of niet geheel voor eigen rekening behoren te komen.

Het beheersplan is het resultaat van nauwgezet onderzoek en overleg. Het biedt daardoor de mogelijkheid nauwkeurig aan te geven voor welke handelingen geen vergunning is vereist (artikel 12, derde lid) en voor welke wel.

De natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer is gaarne bereid inlichtingen te verschaffen over de mogelijkheden van een beheersplan. Het kantoor van de consulent in de provincie Overijssel is gevestigd Assendorperdijk 2 te Zwolle, telefoon 05200-10533.

Bijlage 3

Waterkwaliteitsgegevens (Naar Zuiveringschap West-Overijssel technologische dienst).

	Zwolle L 142		Berkum F 19		Hasselt L 143	
	1979	1983	1979	1983	1979	1983
% O ₂ -verzadiging	36	53	80	89	79	76
BZV in mg ² /l	8,5	3,5	7,2	3,6	7,6	2,8
NH ₄ in mg/l	3,2	0,95	2,3	1,0	1,8	0,7
Beoordeling	matig	goed	matig	goed	matig	goed

Waarderingscijfer per waterkwaliteitsparameter.

Cijfer	% O ₂ -verzadiging	BZV in mg O ₂ /l	NH ₄ - N in mg/l.
1	91-110%	≤ 3,0	< 0,5
2	71-90%; 111-120%	3,1 - 6,0	0,5-1,0
3	51-70%; 121-130%	6,1 - 9,0	1,1-2,0
4	31-50%	9,1 - 15,0	2,1-5,0
5	≤ 30%; ≥ 130%	> 15,0	> 5,0

Punten	Kwalitatieve aanduiding
3 - 5	zeer goed
5 - 8	goed
8 - 11	matig
11 - 14	slecht
14 - 15	zeer slecht

Bijlage 4.

Ornithologische gegevens

Winterkoning	10 - 20
Heggenus	5 - 10
Zwartkop	5 - 10
Vink	5 - 10
Merel	20 - 30
Koolmees	10 - 20
Tjif-tjaf	5 - 10
Zwarte kraai	5 - 10
Ekster	5 - 10
Rietgors	20 - 30
Kleine karekiet	10 - 20
Bruine kiekendief (X)	1
Koekoek	1 - 2
Meerkoet	20 - 30
Waterhoen	10 - 20
Fuut	10 - 20
Wilde eend	50 - 100
Knobbelzwaan	1 - 5
Kievit	(X) 15 - 20
Grutto	(X) 10 - 15
Tureluur	(X) 2
Scholekster	(X) 2
Slobeend	(X) 2
Veldleeuwerik	(X) 5 - 10
Graspieper	(X) 5 - 10

De met (X) in de lijst gemerkte soorten zijn exact geïnventariseerd.

De overige soorten zijn globaal geïnventariseerd.

VERANTWOORDING.

Deze beheersvisie werd door het Staatsbosbeheer, het Consulentschap voor Natuurbehoud in de provincie Overijssel in overleg met het Ministerie van Landbouw en Visserij opgesteld voor het natuurmonument de Kievitsbloemterreinen.

Van deze beheersvisie zullen - in overleg en in overeenstemming met de grondeigenaren en grondgebruikers in het beschermde natuurmonument - beheersplannen worden afgeleid (artikel 14 van de Natuurbeschermingswet).